

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
YVES BOT
föredraget den 3 maj 2016¹

Mål C-554/14

**Brottmål
mot
Atanas Ognyanov**

(begäran om förhandsavgörande från Sofijski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia, Bulgarien))

”Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2008/909/RIF — Artikel 17 — Lag som reglerar verkställigheten av en frihetsberövande åtgärd — Nationell bestämmelse i den verkställande staten som föreskriver att straff lindring ska beviljas med anledning av det arbete som den dömda personen utförde då vederbörande var frihetsberövad i den utfärdande staten — Tillåtlighet — Den straffrättsliga territorialitetsprincipen — Principen att straff ska vara individanpassade — Målet att underlätta den berörda personens sociala återanpassning — Skyldighet att göra en konform tolkning”

I – Inledning

1. Genom förevarande begäran om förhandsavgörande har domstolen blivit ombedd att granska en aspekt av polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet som hittills har varit relativt utvecklad i rättspraxis. Det rör sig om den lag och de villkor som är tillämpliga på verkställigheten av ett fängelsestraff när den dömda personen, med stöd av rambeslut 2008/909/RIF,² överförs från den medlemsstat där domen har avkunnats³ till personens ursprungsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat⁴.
2. Sofijski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) vill i synnerhet få klarhet i vilka bestämmelser som är tillämpliga vid beviljandet av straff lindring.
3. Genom dom av den 28 november 2012 dömde de danska rättsliga myndigheterna den bulgariske medborgaren Atanas Ognyanov till femton års fängelse för grovt rån och dråp. Han satt frihetsberövad i en dansk fängelseanstalt under perioden den 10 januari 2012–1 oktober 2013, det datum då han överfördes till de bulgariska rättsliga myndigheterna.
4. Atanas Ognyanov arbetade under den tid då han satt frihetsberövad i Danmark.

1 — Originalspråk: franska.

2 — Rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottnömsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, s. 27) (nedan kallat rambeslutet).

3 — Nedan kallad den utfärdande staten. Enligt artikel 1 c i rambeslutet rör det sig om den medlemsstat där en dom meddelas.

4 — Nedan kallad den verkställande staten. Enligt artikel 1 d i rambeslutet rör det sig om den medlemsstat till vilken en dom översänds för erkännande och verkställighet.

5. Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) ska nu ta ställning till frågor rörande genomförandet av verkställigheten av detta straff, och i synnerhet det resterande straff som återstår att verkställa. Det är mot den bakgrunden som frågan om strafflindring med anledning av det arbete som den berörda personen utförde då vederbörande var frihetsberövad i Danmark har ställts.
6. Eftersom dansk lagstiftning inte tillåter att en sådan straffnedsättning beviljas, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den, i enlighet med praxis från Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen), har rätt att tillämpa sin lindrigare nationella lagstiftning på den period då Atanas Ognyanov var frihetsberövad i Danmark. Med tillämpning av straffprocesslagen (Nakazatelno protsesualen kodeks)⁵ ska 2 arbetsdagar anses motsvara 3 dagars frihetsberövande. Den berörda personen skulle således ha rätt till en nedsättning av strafftiden, inte med 1 år, 8 månader och 20 dagar, utan med 2 år, 6 månader och 24 dagar, vilket skulle göra det möjligt för personen att bli frigiven tidigare.⁶
7. Den hänskjutande domstolen har för det syftet grundat sig på lydelsen i artikel 17 i rambeslutet.
8. Enligt nämnda bestämmelse ska verkställigheten av en påföljd regleras enligt lagen i den verkställande staten. Unionslagstiftaren har angett att de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten ska ha behörighet att besluta om genomförandet av verkställigheten av straffet och att fastställa alla åtgärder i samband därmed, under förutsättning att de från den frihetsberövande påföljden drar av den tid som den dömda personen redan avtjänat som frihetsberövad i den utfärdande staten och att de iakttar den underrättelseplikt som avses artikel 17.3 i rambeslutet.
9. Den hänskjutande domstolen vill således att EU-domstolen ska klargöra huruvida den, enligt artikel 17 i rambeslutet, har rätt att byta ut den danska lagstiftningen, som är strängare, mot sin egen nationella lagstiftning, för att bevilja den berörda personen en strafflindring med anledning av det arbete som han utförde före överförandet.
10. I detta förslag till avgörande kommer jag att föreslå att domstolen ska slå fast att artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet utgör hinder mot en sådan nationell bestämmelse som den som är aktuell i det nationella målet, även om sistnämnda bestämmelse är mer fördelaktig för den dömda personen.
11. Min bedömning kommer särskilt att vägledas av iakttagandet av två principer, nämligen den straffrättsliga territorialitetsprincipen och principen att straff ska vara individanpassade, vilken ligger till grund för all lagstiftning om verkställighet av straff. Jag kommer att definiera räckvidden av dessa principer och förklara varför iakttagandet av dessa principer kräver att verkställigheten av ett fängelsestraff, och i synnerhet beviljandet av en nedsättning av straffet, ska regleras av lagstiftningen i den medlemsstat där den dömda personen faktiskt är frihetsberövad. Jag kommer även att framhålla att det är nödvändigt att respektera den utfärdande statens nationella suveränitet och framhålla vad det ömsesidiga förtroende som medlemsstaterna ska visa i samband med genomförandet av rambeslutet innebär.
12. Även om jag medger att den bulgariska lagstiftningen, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, faktiskt framstår som lindrigare för den berörda personen, kommer jag ändå att dra slutsatsen att den verkställande staten, med hänsyn till de respektive territoriella behörighetsområdena, inte lagligen kan tillämpa vissa bestämmelser i sin strafflag på verkställigheten

5 — Nedan kallad NPK.

6 — Inom ramen för beslutet om hänskjutande i målet Ognyanov (C-614/14), i vilket mål jag också har utarbetat ett förslag till avgörande, har allmänna åklagaren vid Sofiyska gradska prokuraturna (allmänna åklagarmyndigheten i staden Sofia) ifrågasatt den beräkning som gjorts av den hänskjutande domstolen, eftersom nämnda domstol inte har beaktat arbetsfria dagar.

av ett straff i den utfärdande staten. Eftersom den bulgariska lagstiftningen inte är tillämplig, kan regeln om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning, vilken föreskrivs i artikel 49.1 sista meningen i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,⁷ följaktligen inte vara tillämplig.

II – Tillämpliga bestämmelser

A – Unionsrätt

1. Rambeslutet

13. Rambeslutet grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande⁸ av domstolsavgöranden, enligt vilken domstolsavgöranden ska verkställas direkt i hela Europeiska unionen utan något förfarande för godkännande.⁹

14. Enligt skäl 9 och artikel 3.1 i rambeslutet syftar detta rambeslut till att säkerställa erkännandet och verkställigheten av domar¹⁰ som innebär att en påföljd¹¹ ådöms som avser fängelse i en annan medlemsstat än den utfärdande staten, och detta för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen.

15. Som en nödvändig motsvarighet till den fria rörligheten, ska överförandet av den dömda personen till ursprungsmedlemsstaten eller bosättningsmedlemsstaten öka personens chanser till social återanpassning genom att ge vederbörande möjlighet att behålla sina familjeband samt språkliga och kulturella band.

16. Efter att ha förväntat sig om att verkställigheten av påföljden av den verkställande staten kommer att bidra till att uppnå detta mål, ska den utfärdande staten översända domen till myndigheterna i den verkställande staten i enlighet med de villkor som föreskrivs i artiklarna 4 och 5 i rambeslutet.

17. Den ska i det avseendet bifoga ett i vederbörlig ordning ifyllt intyg, för vilket ett standardformulär återges i bilaga I till rambeslutet. Intyget innefattar olika rubriker som gör det möjligt för den utfärdande staten att lämna uppgifter om identiteten på den åtalade personen och den myndighet som har meddelat domen, brottets beskaffenhet samt påföljdens art och längd.

18. Under rubriken i) i denna bilaga, med överskriften ”Uppgifter om domen och påföljden”, i punkt 2, som avser uppgifter om påföljdens längd, anmodas den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att fylla i följande punkter:

”2.1. Påföljdens totala längd (i dagar): ...

2.2. Hela den period av den frihetsberövande påföljden som redan har avtjänats i samband med den påföljd för vilken domen meddelats (i dagar):

... till och med den (ange datum då beräkningen gjordes: dd-mm-åååå): ...

7 — Nedan kallad stadgan.

8 — Skälen 1, 2 och 5 i rambeslutet.

9 — Se, i det avseendet, Europeiska rådets slutsatser i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999.

10 — Enligt artikel 1 a i rambeslutet avser begreppet dom ”ett beslut eller avgörande som fattats av en domstol i den utfärdande staten och som vunnit laga kraft och innebär att en fysisk person ådöms en påföljd”.

11 — Enligt artikel 1 b i rambeslutet definieras begreppet påföljd som ”fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd som utdöms under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande”.

2.3. Antal dagar som ska avräknas påföljdens sammanlagda varaktighet av andra skäl än de som anges i punkt 2.2 (t.ex. amnesti eller nåd som redan har beviljats avseende påföljden):

... (ange datum då beräkningen gjordes: dd-mm-åååå): ...

...”

19. Artikel 8 i rambeslutet har rubriken ”Erkännande av domen och verkställighet av påföljden”, och i artikel 8.1 föreskrivs följande:

”Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska erkänna en dom som har översänts ... och omedelbart vidta alla nödvändiga åtgärder för verkställighet av påföljden, såvida inte denna myndighet beslutar att åberopa något av skälen för att vägra erkännande eller verkställighet enligt artikel 9.”

20. Artikel 17 i rambeslutet, som har rubriken ”Lag som reglerar verkställigheten” och som i förevarande fall ska tolkas av domstolen, har följande lydelse:

”1. Verkställigheten av en påföljd ska regleras enligt lagen i den verkställande staten. Myndigheterna i den verkställande staten ska, om inte annat följer av punkterna 2 och 3, ha behörighet att besluta om genomförandet av verkställigheten och att fastställa alla åtgärder i samband därmed, inklusive grunderna för förtida eller villkorlig frigivning.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska från den frihetsberövande påföljden dra av den tid som den dömda personen redan avtjänat som frihetsberövad i anledning av det brott som låg till grund för domen.

3. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska på begäran underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om tillämpliga bestämmelser om förtida eller villkorlig frigivning. Den utfärdande staten kan samtycka till att tillämpa sådana bestämmelser eller återkalla intyget.

4. Medlemsstaterna får fastställa att de vid beslut om förtida eller villkorlig frigivning får ta hänsyn till de bestämmelser i nationell lagstiftning som den utfärdande staten angivit enligt vilka personen är berättigad till [förtida eller] villkorlig frigivning vid en viss tidpunkt.”

21. Enligt artikel 26.1 första strecksatsen i rambeslutet ska bestämmelserna i rambeslutet från och med den 5 december 2011 ersätta konventionen om överförande av dömda personer, som undertecknades i Strasbourg den 21 mars 1983,¹² och tilläggsprotokollet till denna av den 18 december 1997.

22. Enligt artikel 29.1 i rambeslutet skulle medlemsstaterna genomföra rambeslutet senast den 5 december 2011. Konungariket Danmark har införlivat rambeslutet, vilket inte är fallet med Republiken Bulgarien.

B – *Bulgarisk rätt*

23. I artikel 41.3 i strafflagen (Nakazatelen kodeks)¹³ föreskrivs att det arbete som har utförts av den dömda personen ska beaktas vid nedsättningen av strafftiden, varvid två arbetsdagar motsvarar tre dagar av fängelsestraffet.

12 — Nedan kallad konventionen om överförande. Denna konvention finns tillgänglig på Europarådets webbplats. Den har ratificerats av 64 stater och trädde i kraft den 1 juli 1985. Bland medlemsstaterna är det endast Republiken Kroatien och Republiken Finland som inte har undertecknat konventionen.

13 — Nedan kallad NK.

24. I artikel 457 NPK, med rubriken ”Domstolens avgörande av frågor som rör verkställighet av domen”, föreskrivs följande:

”1. När den dömda personen reser in till Republiken Bulgarien eller det fastställs att denna person befinner sig i Bulgarien, ska allmänna åklagaren översända den dom som godkänts för verkställighet samt de handlingar som är bifogade domen till Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia...) med ett förslag på hur frågorna om verkställighet av domen ska lösas.

2. [Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia)] ska ta ställning till förslaget genom beslut vid en förhandling, vid vilken åklagaren deltar och under vilken den berörda personen ombeds att inställa sig.

3. I beslutet ska anges numret på och datumet för den dom som ska verkställas, målet i vilken domen meddelades, texten till den bulgariska lag som föreskriver ansvar för det brott som begåtts och längden på det fängelsestraff som utdömts av den utländska domstolen, och i beslutet ska fastställas de ursprungliga reglerna för det straff som ska avtjänas och typen av fängelseanstalt.

4. Om det längsta fängelsestraff som föreskrivs i bulgarisk rätt för det brott som begåtts understiger längden på det fängelsestraff som fastställts i domen, ska [Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia)] sätta ned det utdömda straffet till denna längd. Om det i bulgarisk rätt inte föreskrivs fängelse för det brott som begåtts, ska den fastställa ett straff som i möjligaste mån motsvarar den påföljd som utdömts genom domen.

5. Häktningstid och strafftid som redan har avtjänats i den medlemsstat där domen har avkunnats ska avräknas och – om påföljderna skiljer sig åt – och beaktas vid fastställandet av straffets längd.

6. Ytterligare straff som utdömts i domen ska verkställas om de föreskrivs i de motsvarande bestämmelserna i bulgarisk rätt och om de inte har verkställts i den medlemsstat där domen har avkunnats.

7. Rättens beslut kan överklagas till Sofiyski apelativen sad (Appellationsdomstolen i staden Sofia).”

III – Bakgrund till det nationella målet

25. Den bulgariska medborgaren Atanas Ognyanov dömdes i Danmark till femton års fängelse för grovt rån och dråp som begåtts i Danmark. Han satt frihetsberövad i en dansk fängelseanstalt under perioden den 10 januari 2012–1 oktober 2013, det datum då han överfördes till de bulgariska rättsliga myndigheterna.

26. Atanas Ognyanov arbetade under den tid då han satt frihetsberövad i Danmark, närmare bestämt under perioden den 23 januari 2012–30 september 2013.

27. De danska rättsliga myndigheterna stödde sig på bestämmelserna i rambeslutet för att genomföra överförandet av den berörda personen. De bad bland annat sina bulgariska kolleger att upplysa dem om den påföljd som de senare avsåg att verkställa och om de tillämpliga bestämmelserna om förtida frigivning. I det avseendet angav de uttryckligen att den danska lagstiftningen inte gör det möjligt att bevilja en nedsättning av den berörda personens straff med anledning av det arbete som vederbörande har utfört under den tid då han varit frihetsberövad. Enligt min mening är det inte uteslutet att de danska rättsliga myndigheterna på något annat sätt beaktade det arbete som Atanas Ognyanov hade utfört som frihetsberövad.

28. Det framgår av beslutet om hänskjutande att de bulgariska rättsliga myndigheterna erkände den dom som hade meddelats av de danska rättsliga myndigheterna och åtog sig att verkställa det utdömda straffet. För det ändamålet och i enlighet med lydelsen i artikel 457 NPK, vände sig allmänna åklagaren vid allmänna åklagarmyndigheten i staden Sofia till den hänskjutande domstolen för att denna skulle ta ställning till de frågor som avser genomförandet av verkställigheten av straffet, och att den särskilt ska fastställa det resterande straff som återstår att verkställa.

29. I det sammanhanget vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den, enligt praxis från Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen), har rätt att bevilja den berörda personen strafflindring med anledning av det arbete som personen utförde under sin fängelsetid i Danmark.

30. I en dom av den 12 november 2013 slog nämligen Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen) fast att vid tillämpningen av artikel 457.5 NPK ”ska det arbete av allmänintresse som utförts i den stat där domen har avkunnats av den dömda bulgariska person som överförts beaktas av [Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia)] vid nedsättningen av strafftiden, såvida inte den strafftid som återstår att avtjäna och som har fastställts av den utfärdande staten beräknades med beaktande av det arbete som utförts”.

31. Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen) har grundat sig på lydelsen i artikel 9.3 i konventionen om överförande och på de klargöranden som finns i den förklarande rapporten till denna konvention.

32. Enligt nämnda domstol innebär överförandet av internen bland annat att den verkställande staten ges exklusiv befogenhet vad beträffar verkställighet av straffet, både vid fortsatt verkställighet och vid omvandling av påföljden.

33. Det är intressant att framhålla följande motivering av Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen):

”I den bulgariska lagstiftningen föreskrivs en möjlighet att sätta ned fängelsestraffet med stöd av artikel 41.3 NK när den bulgariska medborgare som har överförts utförde ett arbete av allmänintresse medan vederbörande avtjänade sitt straff. Det råder inga tvivel om att den dömda personen ska beviljas [straff]lindring om vederbörande arbetar efter överförandet till Bulgarien. *Det krävs dock att detta beaktas även när personen har utfört sådant arbete som föreskrivs i artikel 178 i [lagen om straffverkställighet (zakon za izpalnenie na nakazaniyata i zadarzhanieto pod strazha)]¹⁴] i den medlemsstat där domen har avkunnats, även om beaktandet av detta inte föreskrivs i dess lagstiftning. Utförandet av ett arbete utgör nämligen inte en del av fängelsestraffet i egentlig mening, utan en följd av att fängelsestraffet verkställs. Av detta kan slutsatsen dras att beaktandet av det arbete som utförts med avseende på en nedsättning av strafftiden i enlighet med artikel 41.3 NK inte är knutet till individanpassningen (fastställandet) av straffet, utan det rör sig om en handling som är knuten till verkställigheten av straffet. Detta medför att den verkställande staten är behörig, vars regler om verkställighet av straffet är tillämpliga i sin helhet, inbegripet vad beträffar skälen och formerna för omvandling av straff.*

... Redovisningen av det arbete som utförts med avseende på en nedsättning av strafftiden enligt artikel 41.3 NK tar hänsyn till arbetets positiva effekter på processen för rehabilitering och återanpassning av den dömda personen. Den dömda personens integration på arbetsmarknaden utgör en viktig och nödvändig förutsättning för personens återanpassning i samhället, och dess rättsliga betydelse och dess följder ska bli föremål för en enhetlig bedömning, utan någon åtskillnad beroende på om arbetet utförts i utlandet eller i Republiken Bulgarien. *Enligt lagstiftningen ska – på grundval av artikel 41.3 NK – den period under vilken den dömda personen har utfört arbete av allmänintresse*

14 — DV nr 25 av den 3 april 2009.

anses utgöra en period av verkställighet av fängelsestraffet, oavsett var arbetet har utförts. Avräkningen av arbetsdagar är ett lagstadgat privilegium som inte utgör en omprövning av det fängelsestraff som dömts ut av den stat där domen har avkunnats eller av straffets ”längd”, utan en fördelaktig följd som ovillkorligen är tillämplig, vilken grundar sig på själva det förhållandet att den dömda personen har utfört arbete av allmänintresse medan personen avtjänade sitt fängelsestraff och medan personen var frihetsberövad. Det rör sig följaktligen om omvandling av straff¹⁵] i den mening som avses i artikel 12 i konventionen om överförande.

...

Med hänsyn till det ovan anförda och för att avgöra frågan om överförande av en dömd bulgarisk medborgare mellan allmänna åklagaren i Republiken Bulgarien och den behöriga myndigheten i den andra staten, ska den överenskommelse som dessa två parter kommer fram till åtföljas av exakta uppgifter som anger om den dömda personen har utfört ett arbete (eller om vederbörande har deltagit i kurser eller i en utbildning) under verkställigheten av ett fängelsestraff vid en fängelseanstalt... i utlandet, under denna period, *och huruvida längden på det straff som återstår att avtjäna, vilket har fastställts av den utfärdande staten, beräknades med beaktande av det arbete som utförts i utlandet.*¹⁶

IV – Tolkningsfrågorna

34. Det är mot denna bakgrund som Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Utgör bestämmelserna i rambeslutet hinder mot att den verkställande staten under överförandeförfarandet sätter ned tiden för det frihetsberövande straff som utdömts av den utfärdande staten med anledning av arbete som utförts under den tid som straffet avtjänades i den utfärdande staten, på följande sätt:
- a) Straffet sätts ned med tillämpning av den verkställande statens lagstiftning om verkställighet av straff i enlighet med artikel 17.1 i rambeslutet. Är det enligt denna bestämmelse möjligt att tillämpa den verkställande statens lagstiftning om verkställighet av straff redan under överförandeförfarandet på omständigheter som inträffade under den tid då den dömda personen omfattades av den utfärdande statens jurisdiktion (nämligen arbete som utförts i fängelse i den utfärdande staten)?
 - b) Straffet sätts ned på grund av ett avdrag som gjorts i enlighet med artikel 17.2 i rambeslutet. Är det enligt denna bestämmelse möjligt att dra av en period som är längre än den period för frihetsberövande som bestämts i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning, där den verkställande statens lagstiftning tillämpas och det därigenom görs en ny bedömning av omständigheter som inträffade i den utfärdande staten (nämligen arbete som utförts i fängelse i den utfärdande staten)?
- 2) För det fall dessa eller andra bestämmelser i rambeslutet är tillämpliga på en nedsättning av straffet i fråga, ska den utfärdande staten underrättas om den uttryckligen har begärt detta och ska överförandeförfarandet avbrytas om den sistnämnda staten motsätter sig en sådan nedsättning? För det fall det föreligger en underrättelseplikt, vad ska en sådan underrättelse innehålla: ska den innehålla generella och abstrakta upplysningar om tillämplig rätt, eller ska den avse den faktiska nedsättningen som domstolen ska tillerkänna den dömda personen?

15 — I motsats till vad Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen) har framhållit, anser jag att det i förevarande fall inte är fråga om en ”omvandling av straff”, utan om en nedsättning av straff.

16 — Min kursivering.

3) För det fall domstolen finner att artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet utgör hinder för att den verkställande staten sätter ned straffet med stöd av sin inhemska lagstiftning (med anledning av arbete som utförts i den utfärdande staten), är den nationella domstolens beslut att likväl tillämpa sin nationella lagstiftning, med anledning av att den är mer fördelaktig än artikel 17 i rambeslutet, förenlig med unionsrätten?”

35. Den tyska, den spanska, den nederländska och den österrikiska regeringen och Förenade kungarikets regering samt Europeiska kommissionen har avgett yttranden.

36. Jag kan inte annat än beklaga frånvaron av parterna i det nationella målet och av den bulgariska regeringen. Dessa har inte ingett några skriftliga yttranden och var inte heller närvarande vid förhandlingen.

V – Inledande synpunkter

37. Innan jag går in på bedömningen av den hänskjutande domstolens frågor, ska det göras två anmärkningar för att bekräfta domstolens behörighet att meddela ett förhandsavgörande avseende dessa frågor och nyttan av att tolka artikel 17 i rambeslutet.

38. I motsats till vad som framgår av beslutet om hänskjutande skedde överförandet av den berörda personen inte med stöd av bestämmelserna i rambeslutet, utan med stöd av bestämmelserna i konventionen om överförande.

39. Detta framgår uttryckligen av den framställning om överförande av Atanas Ognyanov som gjordes av det danska justitieministeriet den 26 mars 2013, och av samtliga efterföljande skrivelser avseende detta, vilka finns i akten i det nationella målet.

40. De danska rättsliga myndigheterna hänvisade tydligt till bestämmelserna i konventionen om överförande, eftersom Republiken Bulgarien inte hade införlivat rambeslutet.

41. Medför denna omständighet i kraft av själva sakförhållandet (*ipso facto*) att domstolen saknar behörighet?

42. Jag anser inte det.

43. Jag anser nämligen att det var med full kännedom om omständigheterna som den hänskjutande domstolen, i sina frågor, åsyftade bestämmelserna i rambeslutet. Enligt artikel 29.1 i rambeslutet var Republiken Bulgarien i princip skyldig att införliva rambeslutet senast den 5 december 2011. Det var från och med detta datum som rambeslutet, enligt artikel 26.1 första strecksatsen i detta, skulle ersätta konventionen om överförande och tilläggsprotokollet till denna konvention.

44. Framställningen om överförande av Atanas Ognyanov gjordes den 26 mars 2013 och överförandet av honom skedde, efter samtycke av de bulgariska rättsliga myndigheterna, den 1 oktober 2013, och de enda tillämpliga bestämmelserna på överförandet av den berörda personen mellan de två medlemsstaterna borde således i princip ha varit de bestämmelser som avsågs i rambeslutet.

45. Den hänskjutande domstolen valde således att hänskjuta en fråga till EU-domstolen rörande tolkningen av bestämmelserna i rambeslutet.

46. Det ska erinras om att det, inom ramen för det förfarande som har införts enligt artikel 267 FEUF, uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de

frågor som ställs till EU-domstolen.¹⁷

47. Den presumtion om att nationella domstolars tolkningsfrågor är relevanta kan bara brytas i undantagsfall, nämligen då det är uppenbart att den begärda tolkningen av de bestämmelser i unionsrätten som avses i tolkningsfrågorna inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den.¹⁸

48. Ingen av dessa omständigheter föreligger dock i förevarande fall.

49. Enligt min mening föreligger det därför inte några hinder mot att domstolen fattar ett avgörande i förevarande mål genom att tolka bestämmelserna i rambeslutet.

50. Vidare ska det framhållas att ett av de hinder som skulle ha kunnat uppstå för genomförandet av den hänskjutande domstolens skyldighet att göra en konform tolkning av nationell rätt – och jag syftar här på den praxis som Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen) har tillämpat vad beträffar räckvidden av artikel 41.3 NK – nu har undanröjts.

51. I dom av den 19 april 2016, DI,¹⁹ har nämligen EU-domstolen slagit fast att kravet på konform tolkning ”innefattar en skyldighet för de nationella domstolarna att, i förekommande fall, ändra fast rättspraxis om denna grundas på en tolkning av nationell rätt som är oförenlig med ett direktivs syfte”.²⁰

52. Den princip som EU-domstolen har fastslagit gäller i samma utsträckning med avseende på rambeslutet.

53. Det ska nämligen erinras om att EU-domstolen, i dom av den 16 juni 2005, Pupino,²¹ slog fast att rambeslutens tvingande karaktär, som uttrycks i ordalag som är identiska med dem i artikel 288 tredje stycket FEUF, samt principen om lojalt samarbete, vilken gäller inom ramen för det polisiära och straffrättsliga samarbetet,²² medför en skyldighet för nationella myndigheter, och i synnerhet nationella domstolar, att göra en konform tolkning av nationell rätt.²³ Det ska erinras om att denna skyldighet följer av EUF-fördragets systematik, eftersom den gör det möjligt för de nationella domstolarna att inom ramen för sin behörighet säkerställa att unionsrätten ges full verkan när de avgör tvister som anhängiggjorts vid dem.²⁴

54. Enligt min mening är följaktligen en tolkning av artikel 41.3 NK som är förenlig med artikel 17.1 i rambeslutet fullt möjlig.

17 — Dom av den 26 februari 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

18 — Dom av den 26 februari 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

19 — C-441/14, EU:C:2016:278.

20 — Punkt 33 och där angiven rättspraxis.

21 — C-105/03, EU:C:2005:386.

22 — Punkt 42.

23 — Punkt 34.

24 — Se, bland annat, dom av den 24 januari 2012, Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 24 och där angiven rättspraxis).

55. Vidare är den hänskjutande domstolen vid denna tolkning inte begränsad av att det är nödvändigt att iaktta rättssäkerhetsprincipen och principen om förbud mot retroaktiv lagstiftning. Som bekant utgör dessa principer, enligt fast rättspraxis, hinder för att ”skyldighet[en att göra en konform tolkning] – på grundval av ett rambeslut och utan hänsyn till [förekomsten av] en lag som antagits för dess genomförande – kan medföra att det straffrättsliga ansvaret för dem som bryter mot bestämmelserna i detta beslut fastställs eller skärps”.²⁵

56. I det nu aktuella målet rör den bestämmelse som begäran om förhandsavgörande avser inte omfattningen av den berörda personens straffrättsliga ansvar, utan ett villkor för verkställigheten av personens straff, och i synnerhet beviljandet av en strafflindring.

57. Mot bakgrund härav finns det följaktligen ingenting som hindrar, då rambeslutet inte har införlivats i Bulgarien, att den hänskjutande domstolen tolkar de relevanta bestämmelserna i NK i den utsträckning det är möjligt mot bakgrund av rambeslutets ordalydelse och syfte för att uppnå det resultat som avses i rambeslutet.

VI – Min bedömning

A – Den första frågan

58. Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att EU-domstolen ska klargöra huruvida artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet ska tolkas så, att den utgör hinder mot en nationell bestämmelse som, i en sådan situation som den som föreligger i det nationella målet, tillåter att den verkställande staten beviljar den dömda personen en strafflindring med anledning av det arbete som personen har utfört under den tid då vederbörande var frihetsberövad i den utfärdande staten.

59. Enligt artikel 17.1 i rambeslutet ska verkställigheten av en påföljd, inklusive grunderna för förtida eller villkorlig frigivning, regleras enligt lagen i den verkställande staten.

60. I förevarande mål vill således Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) få klarhet i huruvida det finns anledning att tillämpa lagstiftningen i den verkställande staten, nämligen i förevarande fall artikel 41.3 NK, på den period då den berörda personen satt frihetsberövad i Danmark.

61. Den ordalydelse som unionslagstiftaren har använt i artikel 17.1 första meningen i rambeslutet kan faktiskt ge upphov till tvivel vad beträffar fördelningen av behörighet i fråga om verkställighet av den frihetsberövande åtgärden och förarbetena till denna bestämmelse ger inte några riktiga klargöranden vad gäller tolkningen av denna bestämmelse.

62. Unionslagstiftaren har inte definierat vad som avses med ”verkställigheten av en påföljd”, i den mening som avses i artikel 17.1 i rambeslutet.

63. Vidare har den inte angett om det rör sig om verkställigheten av straffet från och med avkunnandet av domen i den utfärdande staten eller först från och med överförandet av den berörda personen till den verkställande staten.

1. Definitionen av begreppet ”verkställighet av straff”

64. Definitionen av begreppet ”verkställighet av straff” utgör en nödvändig förutsättning.

25 — Dom av den 16 juni 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, punkt 45). Det framgår av den domen att ”[d]en nationella domstolens skyldighet att beakta innehållet i ett rambeslut när den tolkar relevanta bestämmelser i den nationella rätten begränsas ... av allmänna rättsprinciper, särskilt av principerna om rättssäkerhet och förbud mot retroaktiv lagstiftning”. (punkt 44).

65. För att kunna ta ställning till den utfärdande statens och den verkställande statens respektive behörighet vad beträffar verkställigheten av samma påföljd, är det nödvändigt att först vara noga med att definiera ett sådant begrepp.

66. För att kunna garantera ett ömsesidigt erkännande av fängelsedomar och säkerställa en faktisk verkställighet av påföljder i en annan stat än den utfärdande staten, måste jag dessutom definiera detta begrepp ”på unionsnivå”, eftersom komplexiteten och ibland rentav osäkerheten i lagstiftningar och praxis för verkställighet av straffrättsliga påföljder kan göra att denna uppgift blir svår. Effektiviteten i verkställigheten av straff utgör en väsentlig del av den straffrättsliga politiken i allmänhet och av det europeiska straffrättsliga området i synnerhet.

67. Jag ska därför börja min bedömning med en definition av begreppet ”verkställighet av straff”.

68. Enligt artikel 1 b i rambeslutet avses med ”straff” (”peine”) – eller för att använda det uttryck som används i den franska språkversionen av avtalet – ”påföljd” (”condamnation”)²⁶ fängelse som av en nationell domstol utdöms under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning och efter ett straffrättsligt förfarande.²⁷

69. De åtgärder som utgör ett ”straff” omfattas av artikel 49 i stadgan och av artikel 7 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950.²⁸

70. De åtgärder som syftar till ”verkställighet av straff” avser således genomförandet av ett ”straff” eller en ”påföljd”. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har slagit fast att dessa åtgärder inte utgör en oskiljaktig del av ”straffet” och omfattas följaktligen inte av artikel 7 i Europakonventionen.²⁹

71. Verkställigheten av ett straff ska ske efter det att påföljden har utdömts genom lagakraftvunnen dom. Det rör sig således om det sista skedet i det straffrättsliga förfarandet, nämligen det skede då domen börjar gälla.

72. Den omfattar samtliga åtgärder som kan dels garantera den materiella verkställigheten av straffet, såsom en arresteringsorder, dels säkerställa den dömda personens sociala återanpassning. Inom denna ram ska de behöriga rättsliga myndigheterna fastställa villkoren för straffets förlopp och anpassning av straffet, genom att till exempel besluta om placering utanför anstalt, permissioner, frigång, uppdelning och uppskov med verkställighet av straff, åtgärder för förtida eller villkorlig frigivning av internen eller elektronisk övervakning. Rätten avseende straffverkställighet omfattar även åtgärder som kan komma att vidtas efter frigivningen av den dömda personen, såsom rättslig övervakning av personen eller att personen deltar i rehabiliteringsprogram eller åtgärder för att ersätta brottsoffren.

26 — I den engelska språkversionen av rambeslutet används ett och samma uttryck, nämligen ”sentence”, för att utan åtskillnad beteckna ”straff” eller ”påföljd”.

27 — Enligt praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, ”är utgångspunkten vid varje bedömning av huruvida det föreligger ett ’straff’ att fastställa huruvida den aktuella åtgärden har ålagts efter en fällande dom för brott. Andra omständigheter kan bedömas som relevanta i det avseendet: den aktuella åtgärdens art och syfte, dess rubricering i nationell rätt, de förfaranden som är förknippade med vidtagandet av åtgärden och dess verkställighet, samt dess allvar... Åtgärdens allvar är dock inte i sig avgörande, eftersom många förebyggande åtgärder som inte är av straffrättslig art kan ha en väsentlig inverkan på den berörda personen” (se, i det avseendet, Europadomstolen, 21 oktober 2013, Del Río Prada mot Spanien, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 82 och där angiven rättspraxis).

28 — Nedan kallad Europakonventionen.

29 — Europadomstolen, 29 november 2005, Uttley mot Förenade kungariket, CE:ECHR:2005:1129DEC003694603, och domen i det ovannämnda målet Del Río Prada mot Spanien.

73. I samband med handlagda tvister har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ofta ställts inför situationer där distinktionen mellan straffet och de åtgärder som syftar till att säkerställa verkställigheten av straffet inte alltid har varit tydlig i praktiken. Bland de åtgärder som vidtas efter det att påföljden har utdömts genom lagakraftvunnen dom, ska således de åtgärder som i själva verket kan omdefiniera eller ändra straffets omfattning särskiljas.³⁰

74. Definitionen av begreppet ”verkställighet av straff” räcker emellertid inte för att avgöra den fråga som är aktuell i förevarande mål.

2. Innebörden och räckvidden av artikel 17 i rambeslutet

75. En strikt tillämpning av principen att ”verkställigheten av en påföljd ska regleras enligt lagen i den verkställande staten” medför i sig en svårighet, eftersom verkställigheten av straffet redan har inletts i den utfärdande staten för att sedan fortsätta under den verkställande statens jurisdiktion. Vilken ”verkställighet” är det vi talar om? Syftar unionslagstiftaren på verkställigheten av påföljden från och med avkunnandet av domen av den utfärdande staten eller verkställigheten av påföljden från och med överförandet av den dömda personen till de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten?

76. Svaret framkommer om vi beaktar de principer som ligger till grund för rambeslutet och den systematik som artikel 17 i rambeslutet ingår i.

a) Den straffrättsliga territorialitetsprincipen

77. Artikel 17 i rambeslutet syftar till att reglera lagvalsfrågor och behörighetskonflikter avseende verkställighet av straff, vilka oundvikligen följer av överförandet av den dömda personen från myndigheterna i den utfärdande staten till myndigheterna i den verkställande staten. Överförandet av en dömd person förutsätter nämligen att verkställigheten av personens straff har påbörjats i den utfärdande staten för att eventuellt fortsätta vid en fängelseanstalt i den verkställande staten.³¹

78. Detta förklarar varför den verkställande staten, enligt artikel 17.2 i rambeslutet, är skyldig, vid beräkningen av det resterande straff som återstår att verkställa i den staten, att dra av den tid som den dömda personen ”redan avtjänat” som frihetsberövad i den utfärdande staten.

79. Om den verkställande staten tilläts tillämpa sin lagstiftning med retroaktiv verkan vid början av verkställigheten av den berörda personens straff i den utfärdande staten, skulle detta strida mot den allmänt vedertagna straffrättsliga territorialitetsprincipen.

80. Den straffrättsliga territorialitetsprincipen är en princip som är gemensam för samtliga medlemsstater. Straffrätten är territoriellt tillämplig, eftersom den är ett uttryck för medlemsstaternas suveränitet. Domstolarnas territoriella behörighet på det straffrättsliga området har således normalt karaktären av tvingande rätt i de nationella lagstiftningarna. Av den territoriella behörigheten kommer det med nödvändighet att framgå vilken nationell lagstiftning som är tillämplig.

30 — Europadomstolens dom i det ovannämnda målet *Del Río Prada mot Spanien*, § 59, 83, 85 och där angiven rättspraxis samt § 89. I den domen slog Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna således fast att tillämpningen av nya villkor för strafflindring på grund av arbete som utförts i fängelse på en tidigare påföljd inte får betraktas som en åtgärd som enbart hänför sig till verkställigheten av det utdömda straffet. Genom att medföra en förlängning med nästan nio år av fängelsestraffet, har dessa nya villkor, enligt Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, medfört en omdefiniering av omfattningen av det utdömda ”straffet” och ska följaktligen bedömas mot bakgrund av de garantier som fastställs i artikel 7.1 sista meningen i Europakonventionen (§ 109 och 110).

31 — Det kan dock i vissa fall visa sig att den dömda personen redan befinner sig i den verkställande staten.

81. Principiellt är följaktligen frågan inte huruvida det, med hänsyn till den berörda personens intresse, skulle vara bättre att, enligt principen om retroaktiv tillämpning av den lindrigaste strafflagen³² i artikel 49.1 sista meningen i stadgan, tillämpa den bulgariska strafflagstiftningen, eftersom det rör sig om en strafflag som är mer fördelaktig för den berörda personen, i stället för den danska strafflagstiftningen. En sådan valmöjlighet finns inte i en sådan gränsöverskridande situation som den som är aktuell i det nationella målet, eftersom strafflagens tillämplighet följer av själva territorialitetsprincipen.

82. Själva principen om retroaktiv tillämpning av den lindrigaste strafflagen är enligt min mening för övrigt inte tillämplig i detta fall. Traditionellt sett är nämligen denna princip tillämplig inom området för tidsmässiga lagval och inte, som i detta fall, inom området för rumsmässiga lagval. Utan tvekan skulle denna princip således vara tillämplig om det brott som Atanas Ognyanov begick togs bort, till följd av en ändring i den danska strafflagen, efter det att han dömts för brottet, då påföljden för brottet håller på att verkställas. Under dessa omständigheter skulle de bulgariska rättsliga myndigheterna inte ha något annat val än att frige den berörda personen. Om det däremot var den bulgariska lagen som hade avkriminaliserat den gärning som den berörda personen begått, betvivlar jag starkt att detta i kraft av själva sakförhållandet (*ipso facto*) skulle medföra frigivning av den berörda personen. Denna gärning är nämligen straffbelagd i dansk lagstiftning för att den stör den allmänna ordningen i Danmark, något som inte omfattas av den bulgariska lagens tillämpningsområde. Vidare är det intressant att framhålla att ett sådant fall skulle omöjliggöra överförandet med hänsyn till artikel 3.1 e i konventionen om överförande.

83. Jag anser för övrigt att bestämmelserna i rambeslutet bekräftar min uppfattning. Denna rättsakt kräver nämligen inte dubbel straffbarhet för de brott som räknas upp i artikel 7.1 i rambeslutet och när det gäller andra brott föreskriver den endast en möjlighet för den verkställande staten att kräva en sådan dubbel straffbarhet enligt artikel 7.3 i rambeslutet. Jag anser således att denna regel bekräftar strafflagens territoriella karaktär och medför att principen om retroaktiv tillämpning av den lindrigaste strafflagen ska uteslutas såsom olämplig i ett sådant fall som det förevarande.

b) Principen att straff ska vara individanpassade

84. Rambeslutets främsta syfte är att främja en social återanpassning av personer som dömts till fängelse genom att möjliggöra för en individ som frihetsberövats till följd av en brottmålsdom att avtjäna sitt straff eller resterande del av straffet i sin ursprungliga sociala miljö.

85. Detta framgår tydligt av skäl 9 och av artikel 3.1 i rambeslutet.³³

86. Det innebär att samtliga åtgärder avseende verkställighet och anpassning av straff ska individanpassas av de rättsliga myndigheterna i syfte att, med iakttagande av samhällets intressen och offrens rättigheter, förutom att förebygga återfall i brott, främja den dömda personens sociala anpassning eller återanpassning.

32 — I enlighet med principen inget brott eller straff utan lag, kan strafflagen inte tillämpas retroaktivt. Principen om retroaktiv tillämpning av den lindrigaste strafflagen utgör ett undantag från denna princip, genom att kräva att de straffbestämmelser som är mest fördelaktiga för den dömda personen ska tillämpas.

33 — Se även Uttalande från Europeiska unionens råd som införts i samband med återanpassningssyftet i rambeslutet, där följande anges: "Rådet, som är medvetet om att en lyckad återanpassning av den dömda personen i en stat med vilken han eller hon har de tätaste banden är det grundläggande syftet med ... rambeslut[et] ... och som är enigt om att det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna inte nödvändiggör ett införande av ett ytterligare skäl för avslag grundat på en oförenlighet mellan erkännandet av domen och återanpassningssyftet, framhåller att detta syfte bör vara en faktor av största vikt för den utfärdande staten varje gång ett beslut om behov av översändande av domen och intyget till den verkställande staten fattas" (se bilaga II del I i rådets handling 6070/1/09 REV 1), och punkt 4.1 i rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas genomförande av rambesluten 2008/909/RIF, 2008/947/RIF och 2009/829/RIF om ömsesidigt erkännande av domar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder, om övervakningsbeslut och alternativa påföljder samt om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande (COM(2014) 57 final).

87. I samband med genomförandet av artikel 17 i rambeslutet kräver således principen att straff ska vara individanpassade, som är en av straffets själva funktioner, en tydlig fördelning av behörighet mellan den utfärdande staten och den verkställande staten, för att garantera att besluten om verkställighet av straff antas av den rättsliga myndighet som är bäst lämpad att bedöma individens uppförande.

88. Detta förutsätter att det är de rättsliga myndigheterna på den plats där individen faktiskt är frihetsberövad som tar ställning till samtliga åtgärder för anpassning av straffet, däribland åtgärder för straffnedsättning som den dömda personen kan komma att beviljas.

89. Det rör sig onekligen om de myndigheter som finns nära personen och således myndigheterna på den plats där personen faktiskt är frihetsberövad.³⁴

90. Vad särskilt beträffar en nedsättning av straffet på grund av det arbete som utförts i fängelset, är denna åtgärd för individanpassning endast meningsfull om den vidtas av den myndighet som faktiskt har gjort en uppföljning och en bedömning av individens arbete.

91. Det finns således inte någon anledning eller ens någon rättslig grund för att tillämpa artikel 41.3 NK på den period då Atanas Ognaynov var frihetsberövad i Danmark, i stället för den danska lagstiftningen. Ett sådant initiativ skulle i sig strida mot principen att straff ska vara individanpassade, i den mån som de bulgariska rättsliga myndigheterna skulle vara föranledda att bevilja en nedsättning av straffet åt en dömd person som de aldrig har träffat och vars arbete eller framsteg de inte har följt. Det finns däremot ingenting som hindrar att de bulgariska rättsliga myndigheterna, i syfte att göra en mer samlad bedömning av de ansträngningar till social återanpassning som individen har visat prov på, beaktar det arbete som Atanas Ognaynov utförde då han var frihetsberövad i Danmark samt de bedömningar som gjorts av deras danska kolleger i det avseendet. Det kommer att röra sig om ett kriterium bland andra, som gör det möjligt för de behöriga rättsliga myndigheterna att bedöma huruvida det är berättigat att tillämpa reglerna om villkorlig frigivning på individen.

92. Det är först när den berörda personen sitter fängslad på en bulgarisk fängelseanstalt som de nationella rättsliga myndigheterna i förekommande fall skulle kunna tillämpa artikel 41.3 NK. Denna nedsättning av straffet bör ingå i en regelbunden och individanpassad uppföljning av individen och bör inte, såsom tycks framgå av domen från Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen), vara automatisk.³⁵

93. Mot bakgrund av samtliga dessa omständigheter anser jag att iakttagandet av den straffrättsliga territorialitetsprincipen och principen att straff ska vara individanpassade, vilka ligger till grund för rambeslutet, kräver att verkställigheten av ett fängelsestraff, och i synnerhet beviljandet av en straffnedsättning, ska regleras enligt lagen i den medlemsstat där den dömda personen faktiskt är frihetsberövad.

94. Denna tolkning bekräftas av rambeslutets systematik som artikel 17 i rambeslutet ingår i.

34 — Se meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet, med rubriken "Ömsesidigt erkännande av slutgiltiga avgöranden i brottmål" (KOM(2000) 495 slutlig), där kommissionen redan angav att "beslut som gäller verkställigheten och som har att göra med den dömda personens uppförande bör omfattas av den verkställande medlemsstatens behörighet. ... [D]et är myndigheterna i den verkställande medlemsstaten som har direktkontakt med den dömda och på så sätt är bäst ägnade att kunna yttra sig om dennes uppförande" (punkt 9.1).

35 — I den domen förklaras nämligen att avräkningen av arbetsdagar utgör "en fördelaktig följd som *ovillkorligen* är tillämplig, vilken grundar sig på själva det förhållandet att den dömda personen har utfört arbete av allmänintresse medan personen avtjänade sitt fängelsestraff och medan personen var frihetsberövad" (min kursivering).

c) Rambeslutets systematik

95. Granskningen av rambeslutets systematik syftar till att visa att artikel 17 i rambeslutet fastställer de principer som gäller för verkställigheten av straffet när överförandet av den dömda personen väl har skett.

96. För det första ska hänsyn tas till det sammanhang i vilket principerna i artikel 17 i rambeslutet utarbetades. Rambeslutet antogs nämligen med stöd av ett visst antal befintliga rättsakter, och särskilt på grundval av konventionen om överförande.³⁶ Detta omnämns för övrigt i skälen 4 och 5 i rambeslutet.

97. Ordalydelsen i artikel 17.1 i rambeslutet är i huvudsak identisk med den som används i artikel 9.3 i konventionen om överförande. I sistnämnda bestämmelse anges nämligen att "[v]erkställigheten av påföljden skall ske enligt verkställighetslandets lag och endast denna stat skall vara behörig att fatta de för verkställigheten erforderliga besluten". Det är viktigt att påpeka att nämnda bestämmelse har rubriken "*Verkan av överförande för verkställighetslandet*".³⁷

98. Med hänsyn till det sammanhang i vilket rambeslutet antogs, är det således mycket troligt att unionslagstiftaren, genom att ge artikel 17 i rambeslutet rubriken "Lag som reglerar verkställigheten", avsåg att syfta på den lag som reglerar verkställigheten av påföljden "efter överförandet av den dömda personen".

99. För det andra ska det tas hänsyn till det faktum att var och en av principerna i rambeslutet har fastställts i en kronologisk ordningsföljd.

100. Till att börja med fastställer artiklarna 4–14 i rambeslutet de bestämmelser som medlemsstaterna ska tillämpa för att genomföra överförandet av den dömda personen. I artiklarna 4–6 i rambeslutet anges särskilt villkoren för översändande av domen och intyget till den verkställande staten. I artiklarna 7–14 i rambeslutet fastställs därefter de principer som är tillämpliga på beslutet om erkännande av domen och på beslutet om verkställighet av påföljden. I artikel 13 i rambeslutet anges i det avseendet att den utfärdande staten behåller rätten att återkalla intyget "så länge *verkställigheten av påföljden i den verkställande staten inte har påbörjats*".³⁸

101. I artikel 15 i rambeslutet fastställs därefter de villkor som är tillämpliga på överförandet av den dömda personen, medan artikel 16 i rambeslutet avser särskilda bestämmelser vid transitering genom en annan medlemsstats territorium av individen.

102. Dessa bestämmelser ingår således i ett helt logiskt sammanhang, och artikel 17 i rambeslutet utgör uppenbarligen en förlängning av detta, genom att den fastställer de principer som gäller vid verkställigheten av påföljden "när den dömda personen väl har överförts" till de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten.

103. Artikel 17 i rambeslutet ska även tolkas mot bakgrund av de regler som föreskrivs i de följande bestämmelserna i rambeslutet, särskilt i artikel 22 i rambeslutet.

104. Artikel 22, med rubriken "Följder av överförande av den dömda personen", visar särskilt väl den överföring av befogenheter som med nödvändighet åtföljer överförandet av den dömda personen.

36 — Se, bland annat, punkt 3.2.1.5 i grönboken om tillnärmning, ömsesidigt erkännande och verkställighet av straffrättsliga påföljder i Europeiska unionen (KOM(2004) 334 slutlig).

37 — Min kursivering.

38 — Min kursivering.

105. Unionslagstiftaren har nämligen angett i artikel 22.1 i rambeslutet att den utfärdande staten inte längre får fortsätta verkställigheten av påföljden när ”verkställigheten har påbörjats i den verkställande staten”. Detta innebär mycket tydligt att när den verkställande staten inte har påbörjat verkställigheten av påföljden, förblir den utfärdande staten för det syftet behörig att verkställa påföljden. I artikel 22.2 i rambeslutet anges för övrigt att ”[r]ätten att verkställa påföljden ska återgå till den utfärdande staten”³⁹ om det är omöjligt för den verkställande staten att verkställa påföljden på grund av att den dömda personen har rymt från fängelset.

106. Det är således först när domen har erkänts av den verkställande staten och överförandet av den dömda personen har skett som lagen i den verkställande staten är tillämplig på verkställigheten, i egentlig mening, av fängelsestraffet. Så länge som domen inte har erkänts och så länge som den dömda personen fortfarande omfattas av de rättsliga myndigheternas jurisdiktion i den utfärdande staten, är det lagen i sistnämnda stat som är tillämplig på verkställigheten av straffet. Det ankommer således på den utfärdande staten att i enlighet med sin nationella lagstiftning avgöra frågor som avser straffnedsättning.

107. Det ska, för det tredje, påpekas att i rambeslutets system ankommer det på den utfärdande staten att undersöka huruvida det finns anledning att ordna så att internen överförs till sin ursprungsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat.⁴⁰

108. Överförande utgör faktiskt en åtgärd för att verkställa straffet,⁴¹ kanske en av de sista som kan vidtas av de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten. Det rör sig särskilt om en åtgärd för att individanpassa straffet, vilken har till syfte att främja den dömda personens sociala återanpassning.

109. Enligt lydelsen i artikel 4.2 i rambeslutet får översändandet av domen för erkännande ske först när de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten efter samråd, i lämpliga fall, med de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten, är förvissade om att verkställighet av påföljden i den verkställande staten skulle tjäna detta syfte.

110. Unionslagstiftaren har i skäl 9 i rambeslutet angett att när de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten ska förvissa sig om detta, bör de ”beakta sådana faktorer som till exempel personens anknytning till den verkställande staten, frågan om han eller hon anser den staten vara platsen för familjeband samt språkliga, kulturella, sociala eller ekonomiska och andra band till den verkställande staten”.

111. På samma sätt som det åligger den utfärdande staten att göra denna bedömning, ankommer det enbart på nämnda stat att undersöka huruvida den berörda personen, efter den period då personen var frihetsberövad i landet och med beaktande av personens ansträngningar, ska beviljas de straffnedsättningar som är tillåtna med tillämpning av den nationella lagstiftningen.

112. Den omständigheten att den utfärdande staten är skyldig att, i det intyg som bifogas domen, ange antalet ytterligare dagar som ska avräknas från den period av frihetsberövande som redan har avtjänats bekräftar denna tolkning.

113. Intyget är ett standardformulär som återges i bilagan till rambeslutet.⁴² Detta formulär innefattar olika rubriker som ska fyllas i av de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten. Dessa rubriker ger den utfärdande staten möjlighet att lämna uppgifter om bland annat den myndighet som har meddelat domen, den åtalade personen och brottets beskaffenhet samt precisera påföljdens art och

39 — Min kursivering.

40 — Se artikel 4.1 i rambeslutet.

41 — Se, i det avseendet, Europadomstolen, 27 juni 2006, Szabó mot Sverige, CE:ECHR:2006:0627DEC002857803, s. 12.

42 — Unionslagstiftaren har inspirerats av tekniken i det intyg som avses i artikel 54 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1).

längd. De rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten ska intyga att dessa uppgifter är korrekta.⁴³ Det rör sig nämligen om väsentliga uppgifter som ska göra det möjligt för den verkställande staten att genomföra en minimal kontroll av domen⁴⁴ och som *in fine* ska garantera att verkställighet av påföljden sker på rätt sätt. Den rättsliga myndigheten i den verkställande staten erkänner domen med stöd av det intyg som har översänts av den rättsliga myndigheten i den utfärdande staten, som intygar att domen är korrekt och kan verkställas. I avsaknad av detta, om intyget inte är fullständigt eller om det är felaktigt, utgör detta ett skäl för att inte erkänna domen och för att inte verkställa påföljden enligt artikel 9 i rambeslutet.

114. Med avseende på min bedömning ska det hänvisas till de uppgifter som krävs i punkt 2 under rubrik i) i det standardintyg som återges i bilaga I till rambeslutet avseende påföljdens längd. Dessa uppgifter garanterar den ändamålsenliga verkan av artikel 17.2 i rambeslutet.

115. I punkt 2.2 under denna rubrik är den utfärdande staten skyldig att ange, i dagar, hela den period av den frihetsberövande påföljden som redan har avtjänats i samband med den aktuella påföljden. Det rör sig om bruttostraffet.

116. Enligt punkt 2.3 under nämnda rubrik står det däremot den utfärdande staten fritt att från denna period även avräkna ett antal ytterligare dagar av ”andra skäl än de som anges i punkt 2.2”, och unionslagstiftaren har som exempel hänvisat till amnesti och nåd. Punkt 2.3 tillåter således att den utfärdande staten lämnar ytterligare uppgifter när särskilda omständigheter redan har medfört en nedsättning av straffet.

117. Dessa omständigheter visar att det faktiskt ankommer på den utfärdande staten att besluta om nedsättningar av straffet beträffande perioden som frihetsberövad som fullgjorts i den staten, eftersom den utfärdande staten är skyldig att i intyget uppge för den verkställande staten om det finns anledning att avräkna ett större antal dagar än antalet dagar som personen konkret har varit frihetsberövad, och i förekommande fall det exakta antalet dagar. De ordalag som unionslagstiftaren har använt vad beträffar arten av de skäl som kan ligga till grund för en nedsättning av straffet är uppenbarligen ganska vaga. Förteckningen över dessa skäl är inte heller uttömmande, vilket framgår av användningen av det adverbiala uttrycket ”t.ex.”. Unionslagstiftaren har således haft för avsikt att i största möjliga mån täcka alla särskilda omständigheter som kan medföra en nedsättning av straffet i de olika medlemsstaterna. Det är följaktligen rimligt att anse att en strafflindring som beviljas med hänsyn till de framsteg som den dömda personen har gjort hör till nämnda skäl.

118. Mot bakgrund av dessa omständigheter, är jag således övertygad om att den verkställande staten inte kan ersätta den utfärdande statens lagstiftning om verkställighet av straff, och särskilt den nationella lagstiftningen om strafflindring, med sin egen lagstiftning, och därigenom på nytt ta upp frågan om den nedsättning som den utfärdande staten har gjort, med risk för att allvarligt undergräva inte bara principen om ömsesidigt erkännande, utan även Konungariket Danmarks territoriella suveränitet.

119. I ett sådant mål som det nu aktuella nationella målet har nämligen Konungariket Danmark uttryckligen angett att det inte beviljar straffnedsättning på grund av arbete i fängelse. I enlighet med principen om ömsesidigt förtroende som ligger till grund för rambeslutet, har således Republiken Bulgarien inte något annat val än att respektera att gällande rätt i den utfärdande staten tillämpas, även om – för att citera domstolen i dess dom av den 11 februari 2003, Gözütok och Brügge⁴⁵ – ”en tillämpning av den egna nationella rätten skulle leda till ett annat resultat”.⁴⁶

43 — Artikel 5.2 i rambeslutet.

44 — Den ska bland annat förvissa sig om att det beslut som ska verkställas verkligen härrör från den behöriga myndigheten enligt den utfärdande statens lagstiftning och verkligen omfattas av rambeslutets tillämpningsområde.

45 — C-187/01 och C-385/01, EU:C:2003:87.

46 — Punkt 33.

120. Om ett sådant initiativ togs, skulle det oundvikligen medföra att det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna naggades i kanten och riskera att äventyra genomförandet av de mål som rambeslutet åsyftar.

121. Det ska även erinras om att bestraffningsrätten utgör ett av de väsentliga kännetecknen för en stat och att straffrätten, däribland rätten att verkställa straff, utgör kärnan i den nationella suveräniteten. Rätten att verkställa straff hör således till den befogenhet som staterna har getts att besluta om sin kriminalpolitik, vilket dess territoriella karaktär visar.⁴⁷

122. I förevarande mål är det faktiskt den allmänna ordningen i Konungariket Danmark som Atanas Ognyanov har undergrävt genom sitt agerande. Det är således de rättsliga myndigheterna i denna stat som är behöriga att avkunna dom och döma honom för de brott som begåtts. Det är även i Danmark och under de danska myndigheternas jurisdiktion som frihetsberövandet av Atanas Ognyanov till att börja med ägde rum.

123. Med hänsyn till de respektive territoriella behörighetsområdena är det således uppenbart att artikel 41.3 NK "inte är tillämplig" på verkställigheten av straffet i Danmark, med beaktande av Konungariket Danmarks territoriella suveränitet.

124. Om artikel 17 i rambeslutet slutligen skulle tolkas så, att den tillåter att lagen i den verkställande staten tillämpas på verkställigheten av straffet i den utfärdande staten, skulle det även strida mot den grundläggande principen om likabehandling. Personer som avtjänar sitt straff vid samma fängelseanstalt skulle nämligen omfattas av eller vara avsedda att omfattas av olika regelverk i fråga om verkställigheten av deras straff, särskilt vad gäller villkoren för straffflindring.

125. Detta skulle ge upphov till invecklade situationer som inte gör det möjligt att garantera en skälig och rättvis normtillämpning och skulle med säkerhet riskera att äventyra rambeslutets framgång.

126. Mot bakgrund av samtliga dessa omständigheter anser jag följaktligen att, med beaktande av de principer som ligger till grund för rambeslutet, nämligen dels det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna, dels den straffrättsliga territorialitetsprincipen och principen att straff ska vara individanpassade, artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet ska tolkas så, att den utgör hinder mot en nationell bestämmelse som tillåter att de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten beviljar den dömda personen en straffflindring med anledning av det arbete som personen har utfört under den tid då vederbörande var frihetsberövad i den utfärdande staten.

127. Jag medger att en sådan tolkning inte gör det möjligt att särskilja rambeslutet som grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande från de traditionella mekanismerna för rättsligt samarbete, vilka är utformade som ett samarbete mellan suveräna stater. Enligt min mening rör det sig dock om den enda möjliga tolkningen om avsikten är att till fullo beakta avsaknaden av harmoniserade bestämmelser om verkställighet av straff i unionen.

B – Den andra frågan

128. Den andra frågan avser omfattningen av den underrättelseplikt som åligger de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten enligt artikel 17 i rambeslutet. Frågan uppkommer för det fall denna bestämmelse tillåter att de bulgariska rättsliga myndigheterna tillämpar artikel 41.3 NK på den period då den berörda personen satt frihetsberövad i Danmark.

47 — Se, i det avseendet, Europadomstolens dom i det ovannämnda målet *Del Río Prada mot Spanien*, § 84.

129. Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) vill få klarhet i huruvida de bulgariska rättsliga myndigheterna, när en sådan begäran har framställts, är skyldiga att underrätta sina danska kolleger om att en sådan lagstiftning är tillämplig och i förekommande fall arten av de uppgifter som ska lämnas i det avseendet.

130. Med hänsyn till det svar som jag föreslår på den första frågan, anser jag att den andra frågan inte behöver besvaras.

C – Den tredje frågan

131. För det fall EU-domstolen slår fast att artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet utgör hinder mot en sådan nationell bestämmelse som den som är aktuell i det nationella målet, vill den hänskjutande domstolen, genom sin tredje fråga, få klarhet i huruvida unionsrätten utgör hinder mot att den väljer att "likväl" tillämpa artikel 41.3 NK på den period då Atanas Ognyanov var frihetsberövad i Danmark av det skälet att det rör sig om en mer fördelaktig lagstiftning.

132. Det ska medges att den aktuella straffindringen visserligen inte är obetydlig.

133. Eftersom den danska lagstiftningen är strängare i fråga om straffindring på grund av arbete som utförts i fängelse, skulle en tillämpning av artikel 41.3 NK på den period då Atanas Ognyanov var frihetsberövad i Danmark faktiskt kunna ge honom rätt till en nedsättning av strafftiden, inte med 1 år, 8 månader och 20 dagar, utan med 2 år, 6 månader och 24 dagar, vilket skulle göra det möjligt för honom att bli frigiven mycket tidigare.

134. Den fråga som den hänskjutande domstolen har ställt till EU-domstolen grundar sig dock på ett antagande som direkt ska underkännas. Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) vill nämligen i själva verket få klarhet i huruvida den kan tillämpa en nationell bestämmelse som ju ansetts strida mot unionsrätten för att den är mer fördelaktig för den berörda personen.

135. Denna fråga har ställts, med en annan formulering, av den hänskjutande domstolen i samband med begäran om förhandsavgörande i målet Ognyanov (C-614/14).

136. Jag kommer följaktligen att svara med samma formulering som användes i mitt förslag till avgörande i målet Ognyanov,⁴⁸ dock med tillägg av några synpunkter.

137. I enlighet med artikel 280 FEUF ska, för det första, "domstol[en]s domar ... vara verkställbara". Såsom jag har angett i punkt 111 i nämnda förslag till avgörande ska domstolen, då målet har anhängiggjorts vid den med stöd av artikel 267 FEUF, inte avge ett rådgivande yttrande. Det framgår således av fast rättspraxis att en dom som meddelats av EU-domstolen i ett mål om förhandsavgörande är bindande för den nationella domstolen vid dess avgörande av tvisten, såvitt avser tolkningen eller giltigheten av de berörda unionsrättsakterna.⁴⁹

138. För det andra, om EU-domstolen skulle slå fast att artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet utgör hinder mot en sådan nationell bestämmelse som den som är aktuell i det nationella målet, är den hänskjutande domstolen, såsom framgått ovan, skyldig att tolka lydelsen i artikel 41.3 NK mot bakgrund av rambeslutets ordalydelse och syfte, och om nödvändigt bortse från den praxis som fastställts av Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen), och detta med beaktande av dess skyldighet att göra en konform tolkning.

48 — C-614/14, EU:C:2016:111.

49 — Dom av den 5 oktober 2010, Elchinov (C-173/09, EU:C:2010:581, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

139. För det tredje ska det under alla omständigheter påpekas för den hänskjutande domstolen att eftersom artikel 41.3 NK inte är tillämplig på den period då den berörda personen var frihetsberövad i Danmark, kan regeln om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning som föreskrivs i artikel 49.1 sista meningen i stadgan (principen om retroaktiv tillämpning av den lindrigaste strafflagen) inte vara tillämplig.

140. För det fjärde ska det påpekas att den strafflindring som den hänskjutande domstolen har inriktat sig på får oss slutligen att glömma att överförandet av Atanas Ognyanov till Bulgarien i sig är avsett att vara mer fördelaktigt för honom, eftersom han kommer att kunna avtjäna resten av sitt straff i sin ursprungliga sociala miljö, vilket således underlättar hans sociala återanpassning.

141. Med beaktande av dessa överväganden, och för det fall EU-domstolen skulle fastslå att artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet utgör hinder mot en sådan nationell bestämmelse som den som är aktuell i det nationella målet, är den hänskjutande domstolen således skyldig, i enlighet med dess skyldighet att göra en konform tolkning, att bortse från den tolkning som Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen) har gjort av artikel 41.3 NK genom att inte tillämpa denna bestämmelse på den period då den berörda personen var frihetsberövad i Danmark.

142. Efter dessa utförliga redogörelser, vill jag dra några slutsatser vad beträffar den fördelning av behörighet mellan de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten och de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten som fastställs i rambeslutet.

D – Sammanfattning av den fördelning av behörighet mellan de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten och de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten som fastställs i rambeslutet

1. Den lagstiftning som reglerar verkställigheten av ett fängelsestraff före överförandet av den dömda personen

143. När individen, i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, till en början sitter fängslad i den utfärdande medlemsstaten, är det uppenbart att det är lagen i den staten som utgör tillämplig lag på verkställigheten av straffet. Alla åtgärder som avser verkställigheten av straffet i nämnda stat, oavsett om det rör sig om åtgärder för verkställighet av påföljden, såsom häktningsbeslut, eller åtgärder för anpassning av straffet, såsom placering utanför anstalt, omfattas av lagen i den utfärdande staten.

144. Såsom har framgått ovan ankommer det även på den utfärdande staten att undersöka huruvida det finns anledning att ordna så att internen överförs till sin ursprungsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat.⁵⁰

145. Överförande utgör faktiskt en åtgärd för att verkställa straffet, och i synnerhet en åtgärd för individanpassning som syftar till att den berörda personen ska kunna avtjäna sitt fängelsestraff så nära som möjligt sin familjekrets och den sociala miljö som vederbörande ska återanpassas till.⁵¹

146. På samma sätt som det åligger den utfärdande staten att göra denna bedömning, ankommer det även på nämnda stat att undersöka huruvida internen, i enlighet med statens nationella lagstiftning och med hänsyn till de ansträngningar som internen har gjort, kan medges andra åtgärder för anpassning av straffet, däribland åtgärder för nedsättning av straffet.

50 — Se artikel 4.1 i rambeslutet.

51 — Europadomstolens dom i det ovannämnda målet Szabó mot Sverige, s. 14.

147. En sådan fördelning av behörighet förpliktar den utfärdande staten att ta ställning till alla frågor som avser straff lindring före överförandet av den dömda personen.⁵²

148. Detta är för övrigt, såsom redan har nämnts, själva syftet med punkt 2.3 under rubrik i) i standardintyget som återges i bilaga I till rambeslutet.

149. Överförandet av den dömda personen ska nämligen inte medföra att straff lindring, som denna person i förekommande fall har rätt till enligt lagen i den utfärdande staten och enligt beslut av den behöriga domstolen, fråntas all ändamålsenlig verkan.⁵³ De rättsliga myndigheterna i den verkställande staten ska således vara kapabla att utfärda ett intyg, i vilket ska anges inte bara påföljdens längd och det avtjänade straffet i egentlig mening, utan även vad som har avräknats som straff lindring som föreskrivs i den nationella lagstiftningen. De bör även kunna lämna vissa klargöranden beträffande den bedömning som gjorts av individens ansträngningar till återanpassning.

150. Den verkställande staten kan således inte ersätta den utfärdande statens lagstiftning om verkställighet av straff med sin egen lagstiftning, även om dess egen lagstiftning skulle vara mer fördelaktig för den berörda personen, eftersom detta inte bara skulle strida mot ordalydelsen i artikel 17 i rambeslutet, utan även allvarligt undergräva Konungariket Danmarks suveränitet och därigenom principen om ömsesidigt erkännande.

2. Begäran om upplysningar före överförandet

151. Om den dömda personen överförs till den verkställande staten, är det helt logiskt att de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten inhämtar upplysningar om tillämpliga bestämmelser om förtida eller villkorlig frigivning, såsom föreskrivs i artikel 17.3 i rambeslutet. Återigen ska det hållas i minnet att det faktiskt är den allmänna ordningen i den utfärdande staten som har undergrävts genom att ett brott har begåtts. Den utfärdande staten måste således vara förvissad om att verkställigheten av straffet i den verkställande staten kommer att ge en lämplig lösning på den störning av den allmänna ordningen som har uppkommit i denna stat. Den utfärdande staten ska således bedöma om straffet, med hänsyn till dessa nya bestämmelser, generellt kommer att fortsätta att vara lika konsekvent som det var vid tidpunkten för avkunnandet av domen. Om den utfärdande staten befarar att överförandet kan leda till vad den anser utgör en alltför tidig frigivning eller om den anser att straffet inte längre står i proportion till kränkningen, får den besluta att den dömda personen inte ska överföras och återkalla intyget.

152. Begäran om upplysningar ska formuleras före överförandet av individen, eftersom den utfärdande staten, när överförandet väl har skett, inte längre kan genomdriva sin egen utformning av åtgärderna för verkställighet av straff och inte kan ta tillbaka beslutet om överförande.

3. Den lagstiftning som reglerar verkställigheten av ett fängelsestraff efter överförandet av den dömda personen

153. Överförandet av den berörda personen medför automatiskt och med nödvändighet en samtidig överföring av behörigheten vad beträffar straffverkställigheten till förmån för den verkställande staten, och detta av samma skäl som dem som tidigare angetts. Anledningen till detta är dels att verkställigheten av straffet hädanefter fortsätter på den verkställande statens territorium och under dess

52 — Med hänsyn till fördelningen av behörighet ska straff lindring inte tillämpas på fängelsestraffets hela längd, utan successivt, på var och en av perioderna av frihetsberövande i den utfärdande staten och i den verkställande staten.

53 — Se, i det avseendet, bland annat Europadomstolens dom i det ovannämnda målet *Del Río Prada mot Spanien*, § 107.

jurisdiktion, dels att endast de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten, från och med överförandet, är i stånd att anpassa villkoren för verkställigheten av straffet med hänsyn till den berörda personens ansträngningar till återanpassning och personens ekonomiska situation, familjesituation och sociala situation.

154. När överförandet väl har skett är det uppenbart att det inte kan krävas av den verkställande staten att den begär tillstånd av den utfärdande staten innan den vidtar en åtgärd för att individanpassa straffet i form av exempelvis en nedsättning av straffet eller förtida eller villkorlig frigivning. Såsom har framgått ovan, hör frågor rörande förekomsten av, villkoren för verkställighet och skälen för regler om frigivning till den befogenhet som staterna har getts att besluta om sin kriminalpolitik. Att i ett sådant fall begära tillstånd av den utfärdande staten skulle således innebära ett åsidosättande av den verkställande statens suveränitet och oberoendet för dess rättsväsende.

155. Den verkställande staten ska således verkställa påföljden som om den hade utdömts av dess egna rättsliga myndigheter. Den utfärdande staten har i sin tur, i enlighet med principen om ömsesidigt förtroende, inte något annat val än att respektera att gällande rätt i den verkställande staten tillämpas, även om – för att återigen citera domstolen i dess dom av den 11 februari 2003, Gözütok och Brügge⁵⁴ – en tillämpning av den egna nationella rätten skulle leda till andra resultat.

156. Vid antagandet av rambeslutet var medlemsstaterna fullt medvetna om de skillnader som förelåg mellan deras rättsliga system vad beträffar verkställighet av domar i brottmål. Vad beträffar exempelvis reglerna för förtida eller villkorlig frigivning, friges den dömda personen i vissa medlemsstater efter att ha avtjänat två tredjedelar av sitt straff, medan frigivning i andra medlemsstater kan ske först efter det att en tredjedel av straffet har verkställts. Medlemsstaterna var således fullt medvetna om att överförandet av en dömd person kunde inverka på den konkreta längden på frihetsberövandet i förhållande till det straff som ursprungligen utdömts och följaktligen på datumet för personens frigivning.⁵⁵ Det är för övrigt av detta skäl, och särskilt för att undvika en frigivning som den utfärdande staten skulle beteckna som ”förtida”, med hänsyn till det brott som begåtts i denna stat, som unionslagstiftaren har föreskrivit ”förbehållet” i artikel 17.3 i rambeslutet.⁵⁶

157. Om den verkställande staten tillämpar strängare bestämmelser, är det riktigt att överförandet av den dömda personen till denna stat i praktiken skulle kunna medföra ett längre fängelsestraff än det som skulle ha avtjänats i den utfärdande staten.

54 — C-187/01 och C-385/01, EU:C:2003:87.

55 — Se studien från IRCP med titeln ”Material detention condition, execution of custodial sentences and prisoner transfer in the EU Member States”, 2011. Se även punkt 4.1.8 i kommissionens grönbok som nämns i fotnot 35 i detta förslag till avgörande, där kommissionen har påpekat att ”skillnaderna i medlemsstaternas lagstiftning när det gäller den minimitid som måste avtjänas i fängelse [har] skapat problem och till och med lett till att överförande vägrats eftersom det skulle kunna leda till en lindrigare påföljd eller till och med en omedelbar frigivning ...”. Dessa problem har på samma sätt uppkommit vid tillämpningen av konventionen om överförande.

56 — Det ska erinras om att följande föreskrivs i denna bestämmelse: ”Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska på begäran underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om tillämpliga bestämmelser om förtida eller villkorlig frigivning. Den utfärdande staten kan samtycka till att tillämpa sådana bestämmelser eller återkalla intyget.”

158. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har inte någon invändning mot detta med hänsyn till den rätt till frihet och säkerhet som föreskrivs i artikel 5 i Europakonventionen, förutsatt att frihetsberövandets längd inte överstiger det straff som utdömdes efter det ursprungliga straffrättsliga förfarandet. Nämda domstol utesluter dock inte att ett fängelsestraff som i praktiken är klart längre i den verkställande staten kan medföra ansvar för den utfärdande staten inom ramen för artikel 5 i Europakonventionen, och detta på grund av de följder som gick att förutse när det beslutades om överförandet.⁵⁷

VII – Förslag till avgörande

159. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen ska besvara de frågor som ställts av Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) på följande sätt:

- 1) Med beaktande av de principer som ligger till grund för rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen, nämligen dels principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, dels den straffrättsliga territorialitetsprincipen och principen att straff ska vara individanpassade, ska artikel 17.1 och 17.2 i rambeslutet tolkas så, att den utgör hinder mot en sådan nationell bestämmelse som den som är aktuell i det nationella målet, vilken tillåter att de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten beviljar den dömda personen en straff lindring med anledning av det arbete som personen har utfört under den tid då vederbörande var frihetsberövad i den utfärdande staten.
- 2) Sofiyski gradski sad (domstolen i första instans i staden Sofia) är skyldig, i enlighet med dess skyldighet att göra en konform tolkning, att bortse från den tolkning som Varhoven kasatsion sad (Högsta kassationsdomstolen) har gjort av artikel 41.3 i strafflagen (Nakazatelen kodeks) genom att inte tillämpa denna bestämmelse på den period då den berörda personen var frihetsberövad i Danmark.

57 — Europadomstolens dom i det ovannämnda målet Szabó mot Sverige, s. 9. I det målet kunde den berörda personen rimligen förvänta sig att bli frigiven i Sverige när vederbörande avtjänat två tredjedelar av sitt fängelsestraff på tio år, det vill säga efter sex år och åtta månader. På grund av att personen överfördes till Ungern, kunde vederbörande göra anspråk på villkorlig frigivning först efter att ha avtjänat fyra femtedelar av detta straff, det vill säga efter åtta år. Rättsligt sett hade personens påföljd således inte skärpts, men i praktiken skulle den berörda personen avtjäna ett fängelsestraff i Ungern som med ett år och fyra månader översteg det straff som vederbörande skulle ha behövt utstå i Sverige. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna skulle således pröva huruvida överförandet av den berörda personen till Ungern och den faktiska förlängningen av personens frihetsberövande kunde strida mot artikel 5 i Europakonventionen. I det fallet slog nämnda domstol fast att den ytterligare period av frihetsberövande som den berörda personen riskerade att behöva avtjäna i Ungern motsvarade 20 procent av den längd som vederbörande hade kunnat förvänta sig att avtjäna i Sverige. Efter att ha påpekat att skillnaden på ett år och fyra månader inte var obetydlig, slog dock Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna fast att längden på det frihetsberövande som den berörda personen skulle avtjäna alljämt höll sig inom gränserna för det straff som hade utdömts.